

Albert Cañigueral: “Com més dónes,

Ve de treballar en el món de les multinacionals, afirma haver-se sentit com dins d'un cubicle. Ara, se n'ha alliberat i promou el consum col·laboratiu arreu. Es tracta d'una nova eina subversiva o bé d'una moda? Per l'Albert, el consum col·laboratiu ens apropa a la tercera revolució industrial de què parla Jeremy Rifkin: “Es tracta de relocitzar, tornar a fer ciutats de mida humana on tingui sentit compartir i, entre aquests nodes que són les ciutats, bàsicament, només hi hauria de circular la informació”.

Jordi Garcia Jané
entrevista@directa.cat

Què és el consum col·laboratiu?

Tot i que és un terme una mica difús, la definició deriva de l'anglesa Rachel Bosman, autora del llibre *What's mine is yours* (2010). Aquesta obra va sistematitzar moltes iniciatives que ja existien i les va classificar en tres punts: el *product service system*, l'economia col·laborativa (com ara el cotxe-ball) i els temes relacionats amb redistribució, reciclatge, segona mà... Per ella, el consum col·laboratiu és com tornar a les pràctiques que s'han fet tota la vida: intercanviar, regalar, deixar-nos coses... Tot això, que sempre s'ha fet en cercles de confiança, avui, gràcies a la tecnologia, ha adquirit una dimensió molt més gran, per això parlem de consum col·laboratiu.

I el projecte Ouishare?

És un joc de paraules entre l'anglès i el francès; és un projecte comú. Jo feia un bloc de consum col·laboratiu en castellà i un altre noi el feia en francès. Abans, tots els exemples de pràctiques de consum col·laboratiu eren en anglès i feia una mica de ràbia saber que aquí hi havia coses iguals, però ningú no en parlava, ni en català ni en castellà. Per això vaig començar el bloc. Llavors, ens vam agrupar tots en aquest projecte comú. Ouishare és un projecte de reflexió. Som prop de quatre-centes o cinc-centes persones encarregades de redactar, editar, programar, dissenyar... Treballem en grups temàtics o regionals de Facebook, on intercanviem molta informació. La majoria de gent ha après que donar és el millor que es pot fer.

Parles d'economia col·laborativa; per tant, no és tan sols una altra manera de consumir?

Per a la majoria de persones, la part del consum col·laboratiu és la més fàcil d'entendre perquè té molts beneficis. Llavors, el canvi cultural que representa tot això es pot aplicar en àmbits on hi ha molt de potencial, com ara en la producció: codi obert, eines col·laboratives, compartir informació... També parlem de micromecenatge, de monedes alternatives o de temes d'educació amb una mentalitat diferent, com l'*open data* en l'àmbit de la recerca... o l'*open research*, que diu que no té sentit que la

recerca finançada per l'Estat quedi plasmada en publicacions caríssimes i no es faci pública.

L'auge actual del consum col·laboratiu té relació amb la crisi?

Hi ha una part cultural que prové de l'eclosió d'Internet, que és anterior a la crisi. La gent que participa més en aquest tipus de serveis ha vist que, col·laborant amb persones desconegudes, es poden construir coses fantàstiques com, per exemple, la Viquipèdia. Amb les xarxes socials, això encara s'ha ampliat més perquè, com més dónes, més reps. Això, a l'escola, no t'ho ensenyen; t'eduquen per competir amb els companys, a ser el primer de la classe. La crisi ha fet créixer el consum col·laboratiu; la gent té necessitats econòmiques que acaben fent que ho provi.

Tot es pot compartir?

Primer, hi ha uns criteris personals, cadascú té els seus límits. El que funciona millor és compartir objectes que tenen un cost d'adquisició i de manteniment molt alt, com per exemple un cotxe. També és fàcil compartir eines, tal com passa a alguns barris dels Estats Units, on hi ha biblioteques d'eines; aquí també se n'estan muntant. Pensa que les cases tenen molt de material desaprofitat.

Quins són els principals avantatges del consum col·laboratiu, tant personals com col·lectius?

Els estudis coincideixen que la motivació principal de les persones que s'hi volen iniciar és econòmica. Després, com que es tracta d'una economia a escala més humana, aflora tota la part social, que és la que enganxa. La gent veu que no sols estalvia diners, sinó que, a més, coneix altres persones que pensen igual. A partir d'aquí, la gent ho comença a explicar a les amistats; hi ha una part d'orgull, de sentir-se llest. També hi ha uns beneficis ecològics pel fet de compartir i fabricar menys, encara que això la gent no ho sol considerar gaire, però sí que ho fan els emprenedors quan volen començar iniciatives. Un cop vaig redactar un article que parlava del consum col·laboratiu com a sostenibilitat invisible, és a dir, tens un comportament ecològic, però t'ho expliquen dient que és més barat, que és el que molta gent acaba entenent millor.

— *“Hi ha una tendència a crear guerres entre alternatives quan, en realitat, poden coexistir”*

Parles de canviar el sistema, però, vols dir que no es tracta més aviat d'una moda?

Actualment, la majoria d'usuaris d'aquests serveis tenen un poder adquisitiu mitjà-alt i una bona educació. És gent que pot entendre els beneficis d'aquestes actituds, el problema és que no s'arriba a segons quines capes de població i això és un tema cultural, sobretot. Fa cinquanta anys que ens transmeten el missatge de comprar i això no s'arregla en dos anys; parlem d'un procés més llarg de canvi cultural. D'altra banda, hi ha una tendència a crear guerres entre alternatives quan, en realitat, poden coexistir. És obvi que, pel fet de compartir cotxe, la gent no deixarà de

comprar-ne; al final, es tracta de fer-ne un ús més racional i no invertir tant en carreteres. La mobilitat és la punta de llança de tot això, una mica com va passar amb les discogràfiques i el Napster, que es pensaven que, amb quatre lleis, tot continuaria com abans.

Sentint-te parlar de consum col·laboratiu, em fas venir al cap el cooperativisme. Quins lligams hi ha entre l'un i l'altre?

En primer lloc, la part filosòfica que diu que, en grup, les coses van millor. També hi ha la idea d'entendre que els béns compartits són beneficiosos. Després, el fet que la gestió d'aquests recursos es faci a través d'una societat limitada ja és un altre tema. També hi ha experiències on la gent vol fer un pas més, el més evident són les cooperatives de compra de proximitat. També hi ha iniciatives com el People's Supermarket, una compra cooperativa que s'obre a la gent. Moltes d'aquestes empreses no són cooperatives, però podrien ser-ho.

més reps”

Algunes d'aquestes centrals de compra per Internet potencien el valor de la construcció de comunitat, però, en d'altres casos, hi ha una empresa darrere que en treu un profit i falta aquest vincle de comunitat. És rellevant, per a tu, això?

Avancar, per exemple, va ser comprat per una empresa nord-americana i, fa poc, acaba de ser comprat per Avis per 500 milions de dòlars. La tecnologia facilita l'accés als béns, però no canvia la manera de comportar-se, continua sent un bé d'una empresa al qual tu pots accedir de manera temporal. Quan parles de Social Car no és això, sinó que comparteix cotxes entre usuaris i, llavors, la part del vincle de la comunitat és més forta. A nosaltres, ens interessa més el canvi de comportament que implica els temes *Peer to Peer*, on la tecnologia és capaç de canviar el model radicalment. El cert és que els sistemes que aconsegueixen crear comunitat són els que creixen més ràpid, els que aconsegueixen el cercle virtuós que fa que s'escampin i que la gent els recomani.

Quines implicacions macroeconòmiques tindria que augmentés molt el consum col·laboratiu?

Falten estudis profunds, però sembla que, si es compartís més, no caldria fabricar tant i hi hauria menys transaccions econòmiques, que és el que podem comptabilitzar. Hi ha altres maneres de crear valor a banda de comprar. També es diu que l'economia col·laborativa destrueix llocs de treball, però jo penso que molts llocs de treball que han desaparegut no tornaran mai: estructuralment, el sistema ha arribat a un punt d'eficiència on no cal que tothom treballi. El tema és organitzar la societat d'una altra manera, fer que el treball no ho estructuri tot. S'ha de començar a mesurar el benefici humà d'aquestes activitats i no només l'econòmic.

Podries esmentar exemples de finançament col·laboratiu que estiguin en auge en aquests moments?

El més conegut és el micromecenatge. Crec que, a l'Estat, hi ha una quarantena de plataformes d'aquest tipus, moltes a Barcelona. La més interessant és Goteo, que és un exem-

ple pràcticament únic al món; parlen del micromecenatge per al bé comú. El micromecenatge és interessant perquè crea coses a partir de necessitats validades, en comptes de fabricar i després vendre.

—
“Es diu que l'economia col·laborativa destrueix llocs de treball, però jo penso que molts llocs de treball que han desaparegut no tornaran mai”
 —

Pots esmentar altres iniciatives de treball col·laboratiu, a més de la Viquipèdia?

Els Fablabs, on es fan prototips, o l'Open Source Ecology, que parteix d'un enginyer nuclear que es va quedar sense feina. L'objectiu és aconseguir el mateix nivell de vida actual, però amb dissenys i maquinària de codi obert. Van començar fent una premsa per fer totxos, una màquina feta amb codi obert, i a França i Itàlia ja han fet les primeres millores partint del disseny original, seguint un camí similar al Linux. Volen fer cinquanta màquines per poder mantenir un confort de vida similar a l'actual. També conec una persona que ha fet un cotxe de codi obert (anomenat Wikispeed) i, a Barcelona, s'està treballant per fer un projecte semblant.

FOTOGRAFIES:
Robert Bonet

